

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	16. juuni 2026, Haapsalus
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Marelle Ulla
Koostaja ametiasutus:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	26257000079
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (xxx)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXX kahtlustatakse KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. Kahtlustus seisneb selles, et 26.04.2026 kella 16.35 paiku Haapsalu linnas XXX X korteri number XX elutoas omavahelise tüli käigus haaras XXX oma alaealisel tütrele XXX juustes kinni, tutistas, viis lapse tema magamistuppa, pani voodile pikali, rebis XXX püksid jalast ja lõi lahtise käega menetluse käigus täpselt tuvastamata arv kordi vastu XXX tagumikku, millise tahtliku tegevusega põhjustas kannatanu XXX füüsilist valu.

Kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi KrMS) § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse nende tasumiseks ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Viidatud paragrahvi lõike 7 järgi, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, tutvunud kriminaaltoimiku materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid koos isiku käitumisviisiga, süü suurust, kuriteo olulisust ning raskusastet, leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lõigetes 1 ning 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks järgmistel motiividel.

Käesoleval juhul on prokurör seisukohal, et isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtteid, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku

panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust, arusaamisvõimet ning seadusandja sätestatud karistusraame.

Kahtlustatav XXX on 43-aastane varem kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik. Tema suhtes ei ole käimas ühtegi teist kriminaalmenetlust, küll aga on 2024 aastal juba samaliigilise teo eest, mis oli suunatud sama kannatanu vastu, tehtud XXX suhtes kriminaalmenetluse lõpetamine KrMS § 202 lg 7 alusel seoses nelja erineva vägivalla episoodiga. XXX tunnistab end ise talle etteheidetud teos osaliselt süüdi - täpsemalt tunnistab ta lapse tutistamist, kuid väidab, et ta küll tahtis lapsele anda pepulaksu, kuid ei saanud, kuna laps hoidis käsi ees. Eeltoodust selgub, et tõenäoliselt tegutses kahtlustatav vähemalt otsese tahtluse, kui mitte kavatselt talle etteheidetavat süütegu toime pannes.

Kuigi kannatanu ise väidab, et ema lõi teda vähemalt 15 korda käega vastu tagumikku, peab prokurör kahtlustatava versiooni löömisest usaldusväärsemaks, kuna viimast toetavad ka kiirabikaart, kannatanu läbivaatuse protokoll ning tunnistaja XXX ütlused – kõigist selgub üheselt, et kannatanul ei tuvastatud ühtegi kehavigastust ega kuriteojälge. Niivõrd mitmekordne löömine (15 korda labakäega vastu katmata tagumikku) oleks kindlasti pidanud jätma kehale jälgi, mida aga üsnagi vahetul uurimisel peale löömise toimumist kiirabitöötajad lapse kehalt ei leidnud. Sellest saab järeldada, et tekitatud kahju seisnes eelkõige valuaistingus, mida põhjustas juustest tirimine. Kuigi kahtlustatava enda ütlustest saab järeldada pigem teadlikku ning sihipärast tegutsemist lapse väärkohtlemisel, tuleb süü suuruse hindamisel arvestada ka isiku teoelset ning- järgset käitumist.

Nimelt selgitab XXX, et samal päeval kui uuritav süütegu aset leidis, oli tal lapsega probleeme. Laps oli temaga eelnevalt külas olles inetult käitunud tema peale karjudes, vahetult enne tutistamist oli laps teda aga korduvalt erinevate asjadega visanud ja löönud, kuna ema ei lubanud talle koduse toidu asemel Hesburgerit tellida. Kahtlustatava versioonis ei ole ka põhjust kahelda, kuivõrd tegelikult rääkis laps ülekuulamisel isegi, et ta emaga eelkirjeldatud viisil käitus. Seega ilmneb kogutud tõenditest, et XXX teole eelnes ema ja lapse vaheline üsnagi intensiivne konflikt, kus laps käitus ema suhtes agressiivselt. Kuigi inimlikult on kahtlustatava selgitus tema käitumisele – *“Selleks hetkeks olid mul närvid juba krussis ning pinges nii suur”* – mõistetav, ei saa füüsilise vägivallaga pälvivat reaktsiooni pidada mitte mingil juhul aktsepteeritavaks. Sellegi poolest selgub, et XXX teole eelnes vägagi pingeline ning raske konfliktiolukord. Peale uuritava teo aset leidmist ei ole XXX lapse suhtes vägivalda tarvitanud, küll on aga esinenud uusi konflikte. Kohtueelses uurimises on leidnud kinnitust, et 04.05.2026, s.o paar päeva peale käsitletava juhtumi aset leidmist, kutsus XXX XXX politsei, kuna viimane tagus ning näpistas teda, samuti viskas teda tabureti ja kiivriga, kuna ema ei lubanud tal enne nädala möödumist Hesburgerit tellida. Laps paigutati turvakodusse, et tagada mõlemale poolele turvaline keskkond ja võimaldada emal rahuneda. XXX tunnistab, et on lapsel korduvalt külas käinud ning ei soovi, et laps turvakodus oleks, kuid vajab väga rahu ning vaikust. Eeltoodust nähtub, et kuriteo järgselt ei valinud kahtlustatav uuesti emotsionaalselt võrdlemisi raske uue konflikti korral vägivalla kasuks, vaid otsustas abi kutsuda. Sellisest käitumisest nähtub prokurörile pigem ema soov tagada lapsele turvalist keskkonda, mitte tema korduv ning süstemaatiline muster last järjepidevalt füüsiliselt väärkohelda.

Karistusseadustikus sätestatu kohaselt ei ole XXX toimepandud kuriteo eest ette nähtud vangistuse alammäära. Karistusraamistiku ulatuse määramisega annab seadusandja hinnangu sellele, kui kaalukas on koosseisu täitmise korral õigushüve rikkumine ning kui intensiivset karistusõiguslikku sekkumist on rikkumise korral vajalik rakendada. Et seadusandja on kehtestanud niivõrd laiaulatuslikud karistusraamid antud süüteo, annab see signaali sellest, et vägivalla kuriteod võivad olemuselt ja intensiivsusest olla väga erinevad. Teoreetiliselt ei ole välistatud, et kõne alla võiks tulla rahalise karistuse kohaldamine, mis on vangistusega võrreldes leebem sanktsioonivorm. Isegi kui möönda, et antud süüteo eest oleks vajalik karistusena kohaldada vangistust, oleks see tõenäoliselt tingimuslik. Nendel kaalutlustel saab järeldada, et kahtlustatava süü ei ole nii suure kaaluga, mis õigustaks tema suhtes kohtulikku karistamist.

Viimaks tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel arvestada ka avaliku huvi olemasoluga. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- või eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uue süüteo toimepanemise. Seda tõenäosust hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ning teo iseloomust. Lisaks tuleb arvestada ka seda, kas tegemist on ühe või korduva teoaktiga. Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Avalik menetlushuvi on olemas nt sellistel juhtumitel, kui kuritegu on toimepandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides. Samuti kui kuriteo tõttu puuduvad kannatanul peale kriminaalmenetluse muud efektiivsed õiguskaitsevahendid. Eelloetletud põhjustel avalik menetlushuvi käesoleva kriminaalmenetluse jätkamiseks on olemas, sest XXX etteheidetav kuritegu kuulub jätkuva lähisuhtevägivalla alla ning seetõttu pole menetluse lõpetamine eelduslikult kooskõlas üldpreventiivsete kaalutlustega. Siiski esinevad prokuröri hinnangul antud juhul erandlikud asjaolud, millest saab järeldada, et avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks on ära langenud ning seda järgmistel põhjustel.

Kriminaalasjas on tuvastatud, et XXX pani toime ühe vägivalla episoodi enda alaealise tütre XXX suhtes, mis seisnes tema tutistamise ning käega vastu tagumiku löömisel. Võttes arvesse senist karistuspraktikat ning riigi signaali, et korduv vägivald – eriti alaealiste suhtes toime pandud – ei ole mitte mingil juhul taunitav ning selline süütegu väärriks kahtlemata kohtulikku karistamist. Sellegi poolest ei saa prokuröri hinnangul eirata tagajärgi, mille kriminaalrepressioon võiksid antud juhtumil põhjustada. Kahtlustatava puhul on tegemist üksikvanemaga, kellel puudub piisav tugivõrgustik – kannatanu isa elab perest eraldi (teises linnas) ning ei võta lapse igapäeva elust ning kasvatamisest aktiivselt osa. Kahtlustataval on varasemalt esinenud alkoholi tarvitamisega probleeme, kuid on viimasel aastal alkoholi tarvitamisest loobunud ning tegelenud enda tervise ning toimetuleku parandamisega. Kohtulik karistamine avaldaks negatiivset mõju kogu pere heaolule, kuivõrd see tooks kaasa suuremaid rahalisi väljaminekuid (menetluskuluna sundraha, kaitsjatasu). Seda ei saa aga pidada pere abistavaks meetmeks, mis aitaks parandada ema ning lapse vahelist läbisaamist ja üldist heaolu.

Lisaks räägib prokuröri hinnangul kahtlustatava kasuks asjaolu, et viimasest kriminaalmenetluse lõpetamisest saadik on ta asunud end pere ning lapse heaolu nimel järjepidevalt parandama. Kahtlustatav pakub oma lapsele puhast ning kõigi mugavustega turvalist kodu, võimaldab tal enda sõpradega suhelda ning tagab igakuise stabiilse sissetuleku. Kahtlustatav teadvustab oma probleeme seoses alkoholi ning meeleoluhäiretega, mistõttu on ta pöördunud ka abi tarvis psühhiaatri ning psühholoogi poole ja saanud vajalikku ravi koos nõustamisega. Samuti jätkab ta järjepidevat koostööd erialaspetsialistidega, küsib nõu ja võtab vastu talle pakutavat abi. Lisaks on ta liitunud 2026 sügisel alustava vanemlusprogrammiga “Imelised aastad”, eesmärgiga tugevdada enda vanemlikke oskuseid. Prokuröri hinnangul nähtub eeltoodust kahtlustatava selge soov ning siiras tahe teha reaalseid pingutusi koduse elu parandamiseks ning enda arendamiseks, et olla lapsele parem eeskuju ning lapsevanem. Seda kinnitab ka prokurörile esitatud linnavalitsuse arvamus, kus on sõnaselgelt väljendatud kahtlustatava järjekindlat motiveeritust koduse olukorra parendamiseks.

Nii kahtlustatava enda ütlustest kui ka Haapsalu linnavalitsuse koostatud pereiseloomustusest selgub üheselt, et lapse kasvatamisel esineb raskusi tulenevalt talle diagnoositud ATH-st ning ebajärjekindlast raviskeemist – eeltoodu tingib lapse poolt impulsiivset käitumist koos püsimatuse, tugevate emotsionaalsete reaktsioonide ning hüsteeriahoogudega, mis omakorda väljendub agressiivsuses ema ehk kahtlustatava vastu. On inimlikult mõistetav, et ilma tugivõrgustikuta võib lapsevanemal, kellel on minevikus esinenud meeleoluhäireid, tekkida sellises olukorras lapse üksinda kasvatamisel raskuseid. Kahtlustatav on ka ise tunnistanud, et tema närvisüsteem ei pea vastu, ta on kurnatud, mures ning meeleheitel, mistõttu paigutati laps ka peale viimast konflikti turvakodusse, et tagada mõlemale turvalisus ning anda emale aeg taastumiseks. Prokurör on seisukohal, et antud olukorras ei saavutaks kahtlustatava kohtulik karistamine seadusandja mõeldud eesmärki. Kahtlustatava puhul on tegemist üksikemaga, kes vajab oma lapse igakülgset oskuslikuks ning heaks kasvatamiseks tuge ning seetõttu oleks väär saata riigi poolt signaal tema kohtuliku karistamisega – ükskõik, kas vangistuse või rahalise karistuse näol. ATH diagnoosiga lapse kasvatamine ei ole mitte norm, vaid erand, kuivõrd see nõuab lapsevanematelt spetsiifilisemaid teadmisi, oskamaks distsiplineerida ning toetada last, kes oma eripära tõttu võib paraku reageerida vanema poolsele piiride seadmisele impulsiivsemalt. Kahtlustatav peab sellega toime tulema aga üksinda, kuivõrd nii käesoleva kui ka 2024.aastal lõpetatud kriminaalasja materjalidest selgub üheselt, et lapse isa tema kasvatamises ega ravist aktiivselt osa ei võta. Kannatanu nn eripära ja heaolu silmas pidades ei pea prokurör eeltoodust tulenevalt seega põhjendatuks kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamist, kuivõrd tema kohtulik karistamine antud perekonda ei aitaks. Isegi, kui XXX mõistetakse kohtus rahaline karistus, ei mõjutaks see kuidagi pere praegust olukorda positiivselt – karistuse alla kuuluvat raha võiks kohustada suunata hoopis lapse ning ema heaolule ning paremale läbisaamisele, nähes selle jaoks ette asjakohased kohustused, mida KrMS § 202 lg 7 alusel on võimalik ka teha.

Eelnevast tulenevalt on prokurör seisukohal, et XXX etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega, kui kriminaalkorras karistamisega. Samuti on KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutatavad ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokurör, hinnanud kohtueelse

menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku teo eelset kui ka järgset käitumist, on seisukohal, et KarS § 56 lg 1 sätestatud eesmärged on võimalik saavutada kriminaalmenetluse lõpetamisega ning kahtlustatavale asjakohaste kohustuste määramisega.

Kuivõrd tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ning menetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi on ära langenu, leiab prokurör, et kriminaalmenetlus tuleb XXX suhtes KrMS § 202 alusel lõpetada.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja § 206 abiprokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 26257000079 menetlus XXX suhtes.
2. **Määratud kohustuse liik: XXX on kohustatud:**
  - 2.1. läbima 17.08.2026.a algava vanemlusprogrammi “Imelised aastad”;
  - 2.2. jätkama psühholoogilist nõustamist psühholoogi Olga Kuldmeri juures (olga.tugiteenused@gmail.com);
  - 2.3. osalema koos alaealise XXX pereteraapias Kerttu Rändur juures (kerttu@sotsiaalnekaasatus.eu);
  - 2.3. hoiduma igasugusest füüsilisest vägivallast kannatanu XXX suhtes.

Kohustuste täitmise lõpptähtaeg on 16.02.2027. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: vormikaamera salvestised, kannatanu Häirekeskuse kõne salvestis ning salvestis alaealise kannatanu ülekuulamisega jätta e-toimikusse/kriminaalasja materjalide juurde.
5. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: kogutud andmed ei kuulu kustutamisele.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX, alaealise kannatanu seaduslikule esindajale XXX ja Haapsalu Linnavalitsuse lastekaitse spetsialistile XXX.
8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates 10 päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Marelle Ulla

abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus:

..... (XXX allkiri ja kuupäev)